

gosposke od meseca do meseca stavijo; al žalibog! ta tarifa je le bolj na papirji; mesarji prodajo veliko mesa po vse drugi ceni. Oni, pa tudi tisti, ki ga kupujejo, dobro vedó, da je meso v raznih krajih života raznega okusa, tudi različne tečnosti; prodajajo tedaj bolje meso po viši ceni, in samo slabše istega goveda po predpisani tarifi. Od todi pa pride, da bolj revni ljudje, ki le po malem meso kupujejo, najslabše po enaki ceni dobivajo, kakor bogatini srednje meso, zato, ker ga več ob enem jemljejo. Krivica, ki se godí revežem pri takem vedenju, je očividna; zato terja pravica, da se ta reč tako-le poravna:*) Mesarjem naj se zapové, da morajo meso vsacega goveda razdeliti po vrednosti na tri dele. Prvi del naj prodajajo kakor morejo brez odločene tarife, toda na vsak kos mesa morajo pismeno naznaniti ceno in ga sekati po tej naznanjeni ceni. Drugi del, to je, meso srednje vrednosti, in tretji del, to je, meso zadnje vrednosti morajo prodajati po ceni, ki jo gosposka stavi, pa tudi te cene naj so nadpisane na dele mesa, kateri so pri njih na prodaj.

Kar se tiče priklade, je pomisliti, da, kdor jemlje meso prvega dela, ne gleda toliko na množico, temveč na dobroto mesa in juhe; njemu je tedaj vstreženo s kostmi, ki dajejo dobro juho; naj se jim daje toraj kosti za priklado. Kdor kupuje srednje meso, naj dobiva nekoliko mesnato priklado, in kupcem zadnje cene naj se daje bolj mesnate priklade, ker ti le gledajo na to, da imajo kaj jesti.

S takim ravnanjem utegne biti vstreženo mesarjem, pa tudi kupcem mesa. Tudi bi se odpravila napaka, da mesarji v kljub predpisani ceni vendar le prodajajo meso, kakor se jim poljubi.

S takim ravnanjem bi se tudi nekoliko spolnila želja mesarjem, sekati meso brez predpisane cene; in vendar bi se tudi obravnalo nespodobno povikševanje mesne cene.

Da pa mesarji morejo pošteno izhajati pri svojem rokodelstvu, je treba še tega-le: Prva potreba vsacega mesarja je, da je v svojem opravilu dobro izurjen, in da more kupljena goveda koj plačati. Kdor na upanje kupuje, drago kupuje, zato pa težko izhaja ali celó v svojo škodo kolje. Pa tudi to še ni dosti, da vsako govedo proti plača; temveč mu je treba imeti toliko gotovine, da si nakupuje o dobrih prilikah ob enem govedine za dalj časa, kar opravi tudi z manjšimi stroški. Ako mu je pa treba brenkovati in popivati po deželi za vsaki rep proti, se dobiček zmane, nazadnje v svojo škodo mesari, in kupcem slabo vstreza, torej ga naposled opustijo. Tako pa pride mesar na kant, pa ne zavoljo tega, ker meso mora prodajati po tarifi, ampak zato, ker se je opravila lotil, kteremu ni bil kos ne z vednostjo ne z mošnjo.

Dr. O.

Našim gospodarjem in gospodinjam.

* Smrt med krompirjem. V Kozlanih na Češkem je mlad krepák človek 11. dne t. m. nagle smrti umrl. Da bi se namreč prepričal, ali ne gnjuje krompir v hramih, kjer ga je bilo okoli 100 centov spravljenege, se podá v jamo, pa se nagloma ves omotičen zgrudi. Čez četrť ure pride mlajša sestra za njim in ga najde ondi na tléh. Brž letí ven in kliče ljudi na pomoč. Prvi mož, ki gré do njega, da bi ga spravil iz jame, se hipoma vrne, ker že je tudi čutil, da mu huda omotica žuga; s snegom so ga drgnili, da so ga zopet zdramili; mrtvega gospodarjevega sina pa so z moti-

kami in vrvi iz jame potegnili. Sopár krompirjev ga je zadušil. Pazite gospodarji in gospodinje, ki imate v zaprtih hramih veliko krompirja nakupičenega!

Starine slovenske.

Slovenska prisega v rokopisu leta 1661.

V registraturi nekdanjih kranjskih stanov se nahaja še dobro ohranjena čez 200 let stara knjiga pod naslovom „Einer Loblichen Landtschafft dess Hörtzogthumbs Krajn Jurament Buch“, v kateri je med drugimi prisegami v rokopisu tudi prisega za dačarja od leta 1661, ktera se tako-le glasi:

„Vi bodete Perfegli Bogu Vfigamogotschnimu sua-fchimi tremi perftmi, eno telefno perfego, de vi ene Vifoku Zaftite ali poftenne Lontschafft V krainfki defcheli Perhod, kakor te ifte gori vfeti Praeiemlauez ali Mitldings Einnember (v Kokri) po tem vam danim podutfcheniu, ienu famerkaniu ali Tariffi Sueftu, ienu Prauitschnu, kuaifchim fueftim rokam, od Vfakteriga ofschete iffifam noter Vfeti, ienu nikogar fafchonati, taifti perhod ali denarie fuef vno fkrinizo vretfchi, ienu polofhiti, od tega pofchteno redlich, ienu richtik Raitingo derfchati, Na lete denarie tiga perhoda, fam nikar fetfchi, ali, ienu veliku manie drugam obernti, famutfch na ene Vifoku Zaftite Lontschafft gnadliuich Gospodou Verordentariau, ali nich derfcheotfchiga nar vigfchiga Praeiomlauiza, ali niega Nameftnika gdur taifti bode pegeruanie, ienu obiskaine, teifte denarie, fred enim famerkaniem ali Raitingo vfselei Zefch dati Ienu ficer Eni Vifoku Zaftiti Lontschafft Vfo fpodobno Pokorfchino fturitti, tudi nikomar obene goluffie, ali contrabanda, perpuftiti, tudi nikar fam te ifte fturitti, famutfch ene Vifoku Zaftite Lontschafft nuz ienu bolfchanie, kar vam ie nar bole mogotfche pomifsliti, Vfo fkodo, ienu Nauarnoft braniti, ienu obernti, Jenu vfe letu fturitti ofschete, kar ie edan Pofchteni Hlapez ienu fchlufchabnik fuoieumu Gospodu dolfchan fturitti, ienu fperfego fauefan. *Perfega.*

Vfe letu kar ie meni fedai na prei derfchanu, ienu branu, ienu fem ieft dolfchan fturitti, oblubim ieft vfeh punctich fueftu, prau, prauizhnu, Jenu guifchnu derfchati, koker meni Gospud Bug pomagai. Jenu niega Zhastita Matti Bofchia Diuiza Maria, ienu Vsi Suetniki. Amen.“

Tako so pisali pred 200 leti v pisarnicah kranjskih. Da to ni bil jezik slovenskega naroda, je očitno na prvi pogled; saj tudi danes bi marsiktera pisarnica ne skovala boljega, čeravno imamo v knjigah in pismih pravilen slovensk jezik. Vendar če bi bil jezik tudi tak bil, ni bil slabši od nemškega, ki so ga takrat pisali. Vpričo tega damo čitateljem našim odlomek iste prisega v nemškem jeziku, ki se glasi tako:

„Ihr werdet Schweren zu Gott dem Allmechtigen mit aufgeregten dreien fingern einen leiblichen aidt, daß ihr Einer Er. Löb. Landt. Von allen Vier Ständen dieses Hörtzogthumbs Crain geföll, als derofelben bestellter Einnember des Neuen Wein imposto zu Kanfer nach außweifung der Instruction vnd übergebenen Tariffa threulich vnd aufrichtig zu euern threuen henden Von menigfchlichen, niemandt verfhont, noch außgenommen fleiffig einnembern, Dieselben geföll in ein sonderbar woll Bewahrte Truhnen legen, vnd davon guete, erbare, vnd aufrichtige raittung halten, die Geföll für Euch selbst nit angreifen Bil weniger anderweegß Berwenden, sondern auf wollgedacht Einer Er. löbl. Landtschafft itd.“

*) Ti nasveti se vjemajo s temi, ki jih je vrednik tega lista priobčil v seji mestnega odbora 26. u. m., ter obljubil o tej zadevi izročiti dotične predloge.